

Siseministri määruse
„Siseministri 23. aprilli 2024. aasta määruse nr 10
„Usulisele ühendusele ja riiklikult akrediteeritud konfessionaalsele
kõrgkoolile toetuse andmise tingimused ja kord“ muutmise“
eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

1.1. Sisukokkuvõte

Määrusega muudetakse siseministri määrust, millega on kehtestatud usulisele ühendusele ja riiklikult akrediteeritud konfessionaalsele kõrgkoolile toetuse andmise tingimused ja kord.

Muudatustega kehtestatakse õiguslik alus riigieelarvelise toetuse andmiseks usuliste ühenduste katusorganisatsioonile (sellega seonduvalt muudetakse ka määruse pealkirja). Usuliste ühenduste katusorganisatsiooniks määruse tähenduses on Eesti Kirikute Nõukogu. Eesti Kirikute Nõukogu kui riigi strateegiline partner, keda on nimetatud nii valdkonna arengudokumentides kui Vabariigi Valitsuse ja siseministri poolt kehtestatud aktides, on saanud riigieelarvelist toetust alates 1992. aastast. Riigieelarve seaduse (edaspidi *RES*) § 53¹ uus redaktsioon on tinginud vajaduse kehtestada selle toetuse andmiseks senisest selgem õiguslik alus ministri määruse tasandil.

RES § 53¹ on tinginud ka terminoloogilisi muudatusi – määruses sätestatud toetus on edaspidi käsitletav kui *riigisisene projektipõhine toetus*. Määruses tehakse sellekohane muudatus. Määruses sätestatud toetuse tagasinõudmise alused on viidud kooskõlla riigieelarve seaduse uuest redaktsiooniga (RES § 55¹). Määrus sätestab täiendavad tingimused toetuse tagasinõudmiseks.

Toetuse taotlejale esitatavaid nõudeid täpsustatakse viisil, et taotleja juhatuse peab vastama seaduses (olenevalt taotlejast kas kirikute ja koguduste seaduses, mittetulundusühingute seaduses või sihtasutuste seaduses) sätestatud nõuetele, ning taotleja põhikirjas sätestatud juhtimisotsuste tegemine ega jõustamine ei tohi olla seotud välisriigis asuva institutsiooniga, mille tegevus kujutab ohtu Eesti riigi julgeolekule või põhiseaduslikule või avalikule korrale. Viimatinimetatud nõue on vahetult seotud riigi eelarvestrateegias määratletud prioriteetidega, milledest üks olulisemaid on riigi sisejulgeoleku ja -turvalisuse tagamine.

Kuna elanikkonnakaitse ja kriisivalmidus on omandanud senisest oluliselt suurema koha ka ühelt poolt riigi ja kohalike omavalitsuste ning teiselt poolt kodanikuühenduste koostöös, siis tuuakse need valdkonnad eraldi välja toetuse kasutamist puudutavate tegevuste hulgas, mille edendamise toetamiseks on võimalik usulistele ühendustele ja konfessionaalsetele kõrgkoolidele anda riigieelarvelist toetust.

Määruses tehtavate muudatuste tulemusena tagatakse riigieelarveliste vahendite eesmärgi- ja sihipärane ning riigi eelarvestrateegias nimetatud prioriteetidele vastav ja läbipaistev kasutamine.

1.2. Eelnõu ettevalmistajad

Eelnõu ja seletuskirja on koostanud Siseministeeriumi usuasjade ja kodanikuühiskonna osakonna nõunik Ilmo Au (e-post ilmo.au@siseministeerium.ee) ja Siseministeeriumi

lepinguline nõunik (kuni 31.12.2025) Erik Salumäe. Eelnõu ja seletuskirja juriidilist kvaliteeti on kontrollinud Siseministeeriumi nõunik Kristjan Ots.

Eelnõu ja seletuskiri toimetatakse keeleliselt pärast eelnõu kooskõlastusringi.

1.3. Märkused

Eelnõu ei ole seotud muu menetluses oleva eelnõuga, Vabariigi Valitsuse tegevusprogrammi ega Euroopa Liidu õiguse rakendamisega.

2. Eelnõu eesmärk

Eelnõul on järgmised eesmärgid:

- 1) viia määrus kooskõlla muudatustega, mis on tehtud 29.12.2025 jõustunud muudatustega riigieelarve seaduses;
- 2) kehtestada ministri määruse tasandil õiguslik alus riigieelarvelise toetuse andmiseks usuliste ühenduste katusorganisatsioonile;
- 3) täpsustada nõudeid, millele peab vastama riigieelarvelise toetuse taotleja;
- 4) täiendada toetatavate tegevuste loetelu elanikkonnakaitse ja kriisivalmiduse valdkondadega.

Eelnõu laiem eesmärk on tagada riigieelarveliste vahendite eesmärgi- ja sihipärane ning riigi eelarvestraategias nimetatud prioriteetidele vastav ja läbipaistev kasutamine. Kuna RES § 53¹ lõike 1 kohaselt kehtestab valdkonna eest vastutav minister ministeeriumi valitsemisala vahendite arvelt antava riigisisese projektipõhise toetuse andmise, sealhulgas taotlusvooru korraldamise, toetuse kasutamise ja aruandluse ning toetusena antud vahendite või selle jäägi tagasinõudmise tingimused ja korra, kui nimetatud tingimused ja kord ei tulene muust õigusaktist, kehtestatakse siseministri määrus.

Toetuse andmine on seotud arengukava „Sidus Eesti 2021–2030“ ja selle programmi „Kogukondlik Eesti“ eesmärkide täitmisega.

3. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu koosneb **kahest paragrahvist, milles esimeses on üheksateist punkti ja teises rakendussäte.**

Punktiga 1 tehakse täiendus määruse pealkirjas, lisades sinna uue mõiste „usuliste ühenduste katusorganisatsioon“. Täienduse sisu ja vajalikkust on selgitatud allpool, eelnõu punktis 4.

Punktiga 2 täiendatakse määruse volitusnormi ja lisatakse olemasolevale riigieelarveseaduse viitele § 55¹ lõige 2, mille järgi minister võib kehtestada määrusega riigisisese projektipõhise taotluse tagasinõude määrad ning toetuse täpsustavad või muud tagasinõudmise alused. Muudatus lähtub Riigikogus 3. detsembril 2025 vastu võetud ja 29. detsembril 2025 jõustunud riigieelarve seaduse ja riigieelarve seaduse muutmise seaduse muutmise seadusest. Seaduse järgi antakse juriidilistele isikutele, kes ei kuulu riigi keskvalitsuse struktuuri, riigieelarvelist toetust projektipõhise toetusena (seadus kasutab mõistet „riigisisene projektipõhine toetus“),

kui seadus ei sätesta teisiti. Usuliste ühenduste, nende katusorganisatsiooni ja konfessionaalse kõrgkooli osas seadus teisiti ei sätesta, millest tulenevalt on määrus viidud kooskõlla muutunud volitusnormiga.

Punktis 3 täiendatakse regulatsiooni mõistega „usuliste ühenduste katusorganisatsioon“, mida selgitatakse eelnõu punktis 4.

Punkt 4 sisaldab kaks muudatust. Esimesega viidatakse, et toetuse andmine on seotud arengukava „Sidus Eesti 2021–2030“ ja selle programmi „Kogukondlik Eesti“ eesmärkide täitmisega. Teise muudatusega luuakse määruse § 1 uue lõikega 4 regulatsioon, mis annab senisest selgema õigusliku aluse toetuse eraldamiseks usuliste ühenduste katusorganisatsiooniks olevale Eesti Kirikute Nõukogule (edaspidi *EKN*).

EKN asutati 16. veebruaril 1989 ning on sellest ajast alates järjepidevalt, katkematult ja sama nime all tegutsenud. EKN on mittetulundusühing, mis on kantud mittetulundusühingute ja sihtasutuste registrisse. EKN on kantud ka Maksu- ja Tolliameti poolt peetavasse tulumaksusoodustusega mittetulundusühingute, sihtasutuste ja usuliste ühenduste nimekirja, millest tulenevalt on riik tunnistanud, et EKN-i näol on tegemist avalikes huvides tegutseva ühinguga.

EKN-il on kümme liikmesorganisatsiooni (liikmeskirikut): Eesti Evangeelne Luterlik Kirik, Eesti Evangeeliumi Kristlaste ja Baptistide Koguduste Liit, Eesti Metodisti Kirik, Rooma-Katoliku Kirik Eestis, Eesti Kristlik Nelipühi Kirik, Seitsmenda Päeva Adventistide Koguduste Eesti Liit, Armeenia Apostliku Kiriku Eesti Püha Gregoriuse Kogudus, Eesti Apostlik-Õigeusu Kirik, Eesti Kristlik Õigeusu Kirik ja Eesti Karismaatiline Episkopaalkirik. EKN-i liikmeskonna kaudu on esindatud valdav enamus usuliste ühenduste registrisse kantud kogudustest ja kloostritest ning nende usuliste ühenduste liikmetena ka nendest Eesti elanikest, kes rahvaloenduse andmetel peab omaks mõnda usku.

EKN-i ja selle liikmeskirikute tegevus on seotud kõigi ministeeriumide valitsemisaladega. Ei ole ühtegi teist oikumeenilist organisatsiooni ega EKN-i mittekuuluvat usulist ühendust, kelle tegevus hõlmaks sedavõrd laia amplituudi ühiskonnaelu valdkondadest.

Eesti Vabariik ja riigiasutused ühelt poolt ning EKN teiselt poolt on arendanud tihedat koostööd erinevates valdkondades EKN-i asutamisest alates. Enam kui kümneaastase sisulise koostöö kinnituseks, jätkuva koostöö planeerimiseks ja koostöövaldkondade kaardistamiseks sõlmisid Vabariigi Valitsus ja EKN 17. oktoobril 2002 [Eesti Vabariigi Valitsuse ja Eesti Kirikute Nõukogu ühishuvide protokoll](#)i, millele kirjutasid alla peaminister ja EKN-i president. Ühishuvide protokoll kiideti eelnevalt heaks Vabariigi Valitsuse protokollilise otsusega 1. oktoobril 2002 (prot nr 40, pp 23).

Pikaajalised koostöökokkulepped EKN-iga on ministeeriumidest sõlminud Siseministeerium (esmal 29. jaanuaril 2015, järgnevalt (aastateks 2021-2025) 16. detsembril 2020, viimatine (aastateks 2026-2030) 11. detsembril 2025 ja Justiitsministeerium (15. veebruaril 2019).

EKN on ainus kolmanda sektori organisatsioon, millega koostöö tõhustamiseks on Vabariigi Valitsus otsustanud moodustada valitsuskomisjoni. Valitsuskomisjon moodustati [Vabariigi Valitsuse 05.02.2024 korraldusega nr 29](#) (RT III, 07.02.2024, 5). Komisjoni olulisimaks eesmärgiks on viia ellu Vabariigi Valitsuse ja EKN-i ühishuvide protokollis üldpõhimõtteid ja eesmäärke. Komisjoni esimeheks on siseminister ja kaasesimeheks EKN-i president.

EKN on ainus valitsusväline organisatsioon, mida nimetatakse [Siseministeeriumi põhimääruses](#) (st õigustloovas aktis, mis on vastu võetud Vabariigi Valitsuse poolt). Tulenevalt põhimääruse §-st 20 „Usuliste ühendustega seotud asjade korraldamine“ osaleb Siseministeerium Vabariigi Valitsuse ja Eesti Kirikute Nõukogu ühishuvide saavutamiseks vajalike strateegiate väljatöötamises.

Vabariigi Valitsuse poolt 18. novembril 2021 kinnitatud strateegiadokumendist „[Sidusa Eesti arengukava 2030](#)“ (kasutatud ka nimetust Sidusa Eesti arengukava 2021-2030) nähtub selgelt EKN kui riigi strateegiline partner, olles ainus kolmanda sektori organisatsioon, mis on arengukava tegevussuundades konkreetselt nimetatud. Riigikogu täiskogu käsitles arengukava 12. oktoobri 2021 istungil. Strateegiadokument kuulub tulemusvaldkonna „Sidus ühiskond“ alla.

„Sidusa Eesti arengukava 2030“ elluviimiseks on kinnitatud programmid. [Programmi „Kogukondlik Eesti 2025-2028“](#) meetme „Kodanikuühiskonna mõju ja areng“ raames on ka tegevus „Usuvabaduse tagamine“, mis omakorda hõlmab alaeesmärki „Võimekad usulised ühendused“ (programmi lk 25). Oluliste alatulemuste hulgas programmi perioodiks on seal nimetatud ka „Osaletud on Vabariigi Valitsuse ja Eesti Kirikute Nõukogu ühishuvide saavutamiseks vajalike strateegiate väljatöötamises“.

RES § 53¹ lg 1¹ kohaselt antakse riigisisest projektipõhist toetust kooskõlas valitsemisala arengudokumentidega kulude ja investeeringute sihtfinantseerimiseks üldjuhul avatud taotlusvooru kaudu, kuid erandjuhul ja põhjendatult võib riigisisest projektipõhist toetust anda otsustuskorras, kui minister on kehtestanud selliste toetuste andmise põhimõtted RES § 53¹ lõikes 1 nimetatud määrusega. Sättes viidatud määruseks on käesolev, muudetav määrus.

Nagu eespool käsitletud, on EKN-ile kui erinevates arengudokumentides nimetatud riigi strateegilisele partnerile riigisisese projektipõhise toetuse andmine otsustuskorras põhjendatud.

EKN-ile riigieelarvelise toetuse andmise senise praktika kohaselt võis EKN kanda osa toetusest EKN-i liikmetele (liikmeskirikutele), silmas pidades samade sisuliste eesmärkide ja tulemuste saavutamist, mis on aluseks EKN-ile riigieelarvelise toetuse andmisel. Uue korra järgi toetuste edasikandmise praktika senisel kujul ei jätku.

Lõike 4 teises lauses määratletakse, et selliste väljamaksete tegemisel peab väljamakse saaja (st EKN-i liikmeskirik) vastama samadele nõuetele, mis määruse §-s 5 on kehtestatud usulise ühenduse suhtes, kes taotleb riigieelarvelist toetust Siseministeeriumi taotlusvoorus, ning

väljamakse kasutamisel kehtivad samad kulude abikõlblikkuse nõuded, mis on kehtestatud määruse §-s 10.

Punktiga 5 sätestatakse määruse § 3 lõikes 2 toetuse ülemmäära kehtestamise alus ja jaotuse loend. Muudatusega diferentseeritakse taotlusvooru kaudu antavate toetuste ülemmäärasid, lähtudes asjaolust, et kiriku ja koguduste liidu põhikirjalised ülesanded mitmeid kogudusi hõlmava usulise ühendusena on laiemad kui need on pelgalt ühe koguduse puhul. Sellest tulenevalt on ülemmäärade diferentseerimine põhjendatud.

Punktiga 6 täpsustatakse taotleja osas nõuet, et taotleja ei tohi seitsme aasta jooksul olla rikkunud Siseministeeriumiga sõlmitud toetuse eraldamise lepingut või toetuse määramise otsust. Muudatuse järgi kehtib nõue edaspidi tähtajalisena. See hoiab ära võimaluse, et isik on pikka aega tagasi lepingut rikkunud ning üksnes seetõttu toetust taotleda ei saa.

Punktiga 7 täiendatakse määruse § 5, mis puudutab taotlejale esitatavaid nõudeid, kahe punktiga.

Paragrahvi 5 uue punkti 7 kohaselt peab taotleja juhatuse vastama seaduses sätestatud nõuetele. Seadusteks, mida käesolevas sättes silmas peetakse, on KiKoS (usuliste ühenduste puhul) ning mittetulundusühingute seadus (edaspidi *MTÜS*) ja sihtasutuste seadus (edaspidi *SAS*) (konfessionaalsete kõrgkoolide puhul). KiKoS-es on juhatust puudutav sätestatud §-s 23, kuid sellega on seotud ka § 20 sellisel juhul, kui mõni vaimulik on põhikirja alusel ametikohajärgselt juhatuse liige. Kui ametikohajärgselt juhatusse kuuluv vaimulik ei vasta nõuetele, mis KiKoS § 20 vaimuliku kohta kehtestab, ei vasta juhatuse seaduses sätestatud nõuetele. MTÜS-s puudutab juhatust § 26 ja SAS-s § 17.

Paragrahvi 5 uue punkti 8 aluseks on põhimõte, et riigieelarveliste vahendite kasutamine ei tohi kindlasti minna vastuollu riigieelarveliste prioriteetidega ja nende aluseks olevate põhiseaduslike väärtustega. Nii on näiteks [riigi eelarvestrateegia 2026-2029](#) üheks olulisimaks prioriteediks „lai riigikaitse, sisejulgeolek ja -turvalisus ning välispoliitika“. Sellest tulenevalt oleks mõeldamatu, kui riigieelarvest toetust saava usulise ühenduse juhtimisotsuste tegemine või nende otsuste jõustamine on põhikirjaliselt seotud välisriigis asuva institutsiooniga, mille tegevus kujutab ohtu Eesti riigi julgeolekule, põhiseaduslikule või avalikule korrale. Juhtimisotsuse jõustamise all peetakse silmas olukorda, kus Eestis tegutseva organi vastuvõetud otsused vajavad põhikirjaliselt kooskõlastust või kinnitamist väljapoolt Eestit, enne kui need saavad jõustuda. Ohu hindamisel lähtutakse asjakohasest teabest, milleks võib olla Eesti julgeolekuasutuse hinnang, kas eraldi küsitud toetuse andmise menetluses või hindamiskomisjoni liikmetele juba ajakohasena kättesaadav.

Punktiga 8 reguleeritakse toetuse taotlusvooru avamise korda. Muudatuse järgselt avaldatakse teade toetuse andja veebisaidil vähemalt 7 kalendripäeva enne taotlusvooru avamist. Taotlusvoor kestab 20 kalendripäeva alates avamisest.

Punktiga 9 kehtestatakse juhud, millal võib toetuse summa ületada taotlusvooru väljakuulutamise teates toodud ülemmäära. Viidatud juhud on, esiteks, lisatoetuse andmine toetuse eelarve jäägist või riigi lisaeelarve või eritoetusmeetmega toetuse andja eelarvesse antud rahast. Teiseks juhuks, kus ülemmäära võib ületada, on lääne- ja idadiasporaa teenistuste korraldamine väljaspool Eestit.

Punktiga 10 täiendatakse § 9 lõike 2 punktis 1 olevat loendit sõnaga „katusorganisatsiooni“.

Punktiga 11 tehtava muudatusega täiendatakse määruse § 9 lõikes 2 sisalduvat toetatavate tegevuste loetelu. Elanikkonnakaitse ja kriisivalmidus on omandanud senisest oluliselt suurema koha ühelt poolt riigi ja kohalike omavalitsuste ning teiselt poolt kodanikuühenduste koostöös. Sellega seotud ühiste tegevuste arendamine on uue valdkonnana nimetatud ka näiteks Siseministeeriumi ja EKN-i poolt 11.12.2025 alla kirjutatud koostöökokkuleppes aastateks 2026-2030. Usuliste ühenduste esindajad on juba saanud riigi ametkondade poolset koolitust seondvalt kriisivalmidusega. Seetõttu on asjakohane, et elanikkonnakaitse ja kriisivalmidus saaksid nimetatud ka nende valdkondadena, mille edendamise toetamiseks on võimalik usulistele ühendustele ja konfessionaalsetele kõrgkoolidele anda riigieelarvelist toetust.

Punktiga 12 jäetakse abikõlbmatute kulude loetelust välja infotehnoloogiline kulu. Kui määruse § 10 lõike 1 punkti 8 kohaselt on abikõlblikuks kuluks taotleja põhikirjalise tegevuse elluviimisega otseselt seotud vara, sealhulgas vahendi ja mööbli soetamise kulu, siis § 10 lõike 2 punktist 6 tulenevalt oleks välistatud näiteks infotehnoloogiliste vahendite soetamine, aga samuti ei saaks tasuda infotehnoloogiliste vahenditega seotud teenuste kulusid. Arvestades infotehnoloogilist arengut kõigis igapäevaelu valdkondades ning ka keerukust, kuidas tihtilugu üldse eristada infotehnoloogilist kulu muudest kuludest, on põhjendatud jätta selline kulu abikõlbmatute kulude loetelust välja.

Punktiga 13 täpsustatakse taotluse menetlemise tähtaega, mis on kuni 30 kalendripäeva taotlusvooru lõppemisest arvates. Taotlusvooru lõpp on 20 kalendripäeva alates taotlusvooru avamisest.

Punktiga 14 täpsustatakse määruse paragrahvis 13 ettenähtud taotluse hindamise korda ning lisatakse hindamiskriteeriumidele hindamistulemuse mõõdetavust suurendavad osakaalud. Samuti lisatakse täiendav hindamiskriteerium viitega riiklikele strateegiadokumentidele, mis aitab tagada riigisisese projektipõhise toetuse andmist seoses riiklikult seatud eesmärkidega.

Lõike 2 järgi hindab komisjon taotlust viie kriteeriumi alusel, millest igaühe osakaal tervikust moodustab viiendiku:

- 1) kavandatud tegevuse olulisus ja mõju, sealhulgas eeldatav tulemus ja kasusaajad – hinnangu aluseks on tegevuste tähtsus ja tulemuslikkus, aga hinnatakse ka seda, kui selgelt on projektist tulenev kasu kirja pandud;
- 2) kavandatud tegevuse teostatavus – hinnatakse ettevõtmise läbimõeldust ja elluviidavust, arvestades tõenäolisi riske ja ajakava;

- 3) kavandatud tegevuse eelarve põhjendatus – hindamisel on oluline tegevusteks kavandatud kulude läbimõeldus ja projekti kulutõhusus;
- 4) kogemus ja suutlikkus kavandatud tegevusi ellu viia – kui teostajaks on vahetult taotleja oma meeskonnaga, siis hinnatakse tema kogemusi ja võimekust; sisseostetavate tegevuste osas tuleb aga hinnata seda, kuidas taotleja tagab parima pakkuja ja pakkumuse valiku;
- 5) kavandatud tegevuse kooskõla riiklike strateegiadokumentidega – viidatud on arengukavale „Sidus Eesti 2021–2030” ja programmile „Kogukondlik Eesti”, katusorganisatsiooni puhul lisaks ka strateegilise partnerluse alusdokumentidele.

Viimasena nimetatud kriteerium omandab suurema kaalu võrdse koondhindegaga taotluste võrdlemisel. Juhul kui taotlused on siiski võrdsed, antakse eelis varem taotluse esitanud taotlejale. Kriteeriumite selge sätestamine on oluline selleks, et nii taotlejale kui hindajatele oleks ühtemoodi arusaadav, mida hinnatakse. See on abiks taotluse koostamisel, toetatavate tegevuste, nende tulemuste ja mõju kirjeldamisel. Kokku saab ühele taotlusele anda maksimaalselt 100 punkti. Et vältida olukorda, kus küll nõuetele vastav, kuid sisuliselt nõrk taotlus saaks rahastuse, nähakse ette lävend 70 punkti.

Punkti 15 kohaselt makstakse toetuse saajale toetust taotluse rahuldamise otsuses määratud tingimustel.

Punkti 16 sõnastusega sätestatakse toetuse kasutamise ajaline piir ning selle muutmise põhimõtte. Toetust saab kasutada toetuse andmise kalendriaasta lõpuni või taotluse rahuldamise otsuses ettenähtud kuupäevani. Põhjendatud juhtudel on toetuse andjal õigus pikendada toetuse kasutamise tähtaega ühe kalendriaasta võrra, vormistades see taotluse rahuldamise otsuse muudatusena.

Punktiga 17 asendatakse määruse tekstis sõna „leping“ sõnadega „taotluse rahuldamise otsus“ vastavas käändes. Muudatuse kohaselt ei sõlmita enam toetuse maksmiseks lepingut. Toetus määratakse haldusaktiga, milleks on taotluse rahuldamise otsus. Selles sätestatakse ka toetuse väljamaksmise tingimused, toetuse kasutamise tähtaeg (juhul, kui taotlus ei kuulu kasutamisele toetuse andmise kalendriaasta 31. detsembriks) ning toetuse kasutamise lõpparuande esitamise tähtaeg.

Punktiga 18 muudetakse määruse sätet, mis reguleerib toetuse tagasinõudmist. Muutmine on tingitud RES §-st 55¹, mille lõikes 1 sätestatakse toetuse tagasinõudmise alused ja lõikes 2 volitusnormi täpsustavate või muude tagasinõudmise aluste kehtestamiseks ministri määruses. Seetõttu on määruse § 18 lõike 1 sissejuhatavat lauseosa täpsustatud ning viidud määruses ettenähtud toetuse tagasinõudmise alused volitusnormiga kooskõlla. Toetuse täielik või osaline tagasinõudmine otsustatakse kaalutlusõiguse alusel muu hulgas juhul, kui taotluse rahuldamise otsus on kehtetuks tunnistatud. Taotluse rahuldamise otsuses saab ette näha täpsemad tingimused otsuse kehtetuks tunnistamiseks kooskõlas haldusmenetluse seadustiku § 66 lg 2 punktiga 1 ja lõikega 3.

Punktis 19 sätestatakse määruse § 18 lõike 1 punkti 4 muudatusena, et toetuse võib tagasi nõuda, kui see jääb taotluse kasutamise tähtajaks kasutamata. Toetuse kasutamise tähtaeg lõpeb vastavalt määruse §-le 16 toetuse andmise kalendriaasta lõpus, kui toetuse andmise otsuses või selle muudatuses ei ole ette nähtud teisiti.

Paragrahvis 2 ette nähtud rakendussätte kohaselt saab EKN usuliste ühenduste katusorganisatsioonina 2026. aastal toetust veel otsustuskorras. Üleminekuaeg on EKN-ile vajalik muutunud olukorraga kohanemiseks, võttes arvesse määruse muutmise ajaraami. RES § 81⁷ lg 2 lubab senist praktikat jätkata kuni 2026. aasta lõpuni. See puudutab riigisiseseid toetusi, mida on antud riigieelarve seaduse alusel või ilma riigieelarve seadusest või muust õigusaktist tuleneva aluseta. Vastavalt rakendussättele makstakse EKN-ile 2026. aastal toetust veel Siseministeeriumi ja EKN-i vahel sõlmitava lepingu alusel, võttes aluseks Siseministeeriumi eelarvesse EKN-i toetuse tarbeks planeeritud summa.

4. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõuga ei võeta üle ega rakendata Euroopa Liidu õigust.

5. Määruse mõjud

5.1. Sotsiaalne mõju

Sihtrühm. Usulised ühendused, riiklikult akrediteeritud konfessionaalsed kõrgkoolid ja usuliste ühenduste katusorganisatsioon. .

Mõju ulatus. Potentsiaalselt võimalikke taotlejaid taotlusvooru raames on veidi enam kui 600 (niipalju on registrisse kantud usulisi ühendusi ja akrediteeritud konfessionaalseid kõrgkooli). Reaalselt on iga-aastaselt taotlejaid olnud mõnikümme. Taotlusvoorst toetuse taotlejate seisukohalt ei kaasne määrusega muutmisega ulatuslikke muudatusi. Taotleja tegevusvõimalusi avardav on nii elanikkonnakaitse ja kriisivalmiduse valdkonna lisamine toetuse kasutamise võimalike tegevuste hulka kui ka infotehnoloogiliste kulude väljajätmine abikõlbmatute kulude loetelust. Taotlejale esitatavate nõuete täpsustamine võib potentsiaalselt mõjutada vaid piiratud arvu võimalikke taotlejaid.

Usuliste ühenduste katusorganisatsiooni tegevust ja riigieelarvelist toetust määruse muudatused olemuslikult ei mõjuta. Tegemist on õigusliku muudatusega, mis tuleneb peamiselt muudatustest riigieelarve seaduses.

Ebasoovitava mõju risk on **väike**, kuna toetuste taotlemine ja kasutamine on läbipaistev ja reguleeritud ning järelevalve ja aruandluse kaudu ennetatakse võimalikke väärkasutusi.

Järeldus mõju olulisuse kohta: mõju sihtrühmale on **väheoluline** ja positiivne.

5.2. Mõju riigiasutuste ja kohaliku omavalitsuse korraldusele

Sihtrühm: Siseministeeriumi ametnikud, kes taotlusi menetlevad.

Siseministeriumis tegeleb taotluste menetlemise ja hindamisega usuaaside ja kodanikuühiskonna osakond ning konkreetselt 3-4 ametnikku. Seega on sihtrühm väga väike.

Mõju ulatus. Määruse rakendamisega töökoormus ei kasva. Taotlejale esitatavate nõuete täpsustamine ei tähenda täiendava informatsiooni kogumist, kuivõrd täienduste sisuks olevate asjaolude kindlakstegemine ja sellega seonduv infovahetus ametiasutuste vahel toimub niikuinii jooksvalt, igapäevases töös, ning neid asjaolusid ei pea üldjuhul täiendavalt välja selgitama.

Mõju avaldumise sagedus ja ebasoovitava mõju esinemise risk on seega väike ning ei kaasne vajadust muudatustega kohaneda.

5.3. Halduskoormuse tasakaalustamine

Eelnõus kavandatud muudatustega ei kaasne halduskoormuse kasvu ettevõtjatele, inimestele ega vabaühendustele. Samuti ei prognoosita muudatuste tõttu koormuse suurenemist toetuse andja organisatsioonis.

Järeldus mõju olulisuse kohta: mõju sihtrühmale on väheoluline.

6. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Määruse rakendamisega ei seondu täiendavaid tegevusi. Usuliste ühenduste ja konfessionaalsete kõrgkoolide toetamist puudutava taotlusvooru läbiviimises ei toimu mingeid korralduslikke muudatusi

Toetus antakse nende vahendite arvelt, mis riigieelarvest on eraldatud usuliste ühenduste tegevuse toetamiseks.

Eelnõul puudub vahetu mõju riigieelarve tuludele ja kuludele, võrreldes määruse senise rakendamisega ning usuliste ühenduste ja nende katusorganisatsiooni senise riigieelarvelise toetamisega.

7. Määruse jõustumine

Määrus jõustub **üldises korras**, s.o kolmandal päeval pärast Riigi Teatajas avaldamist. Kuna määruse rakendamisega ei kaasne lisategevusi, ei ole vaja planeerida määrusega kohanemiseks lisaaega.

8. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitatakse eelnõude infosüsteemi kaudu kooskõlastamiseks Rahandusministeriumile ja arvamuse avaldamiseks Eesti Kirikute Nõukogule.